

Tarbijakaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Tarbijakaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) eesmärk on tagada lihtne, kiire ja odav ning erapooletu ja õiglane tarbija ja kaupleja vahelise lepingulise vaidluse kohtuväline lahendamine. Eelnõuga muudetakse tarbijakaitse seaduses kehtestatud tarbijavaidluste komisjoni (edaspidi *TVK* või *komisjon*) regulatsiooni, et muuta tarbijavaidluste kohtuväline lahendamine menetlusosalistele usaldusväärsemaks ja tulemuslikumaks.

Komisjoni kohta kehtiva regulatsiooniga võrreldes on olulisemad järgmised muudatused:

- 1) eelnõuga luuakse komisjoni esimehe avaliku konkurssi korras täidetavad tähtajalised ametikohad, mille kestus on viis aastat, et ühtlustada tarbijavaidluste menetlusi ja parendada komisjoni otsuste kvaliteeti. Hetkel on tarbijavaidluskomisjonis 14 komisjoni esimehe ametikohta ja neil töötavad inimesed tegutsevad käsunduslepingu alusel;
- 2) sätestatakse oluliselt täpsemini menetlusnormid, et tagada tõhusam menetluse läbiviimine komisjonis.

Õigusliku regulatsiooni ühetaolisuse ja läbipaistvuse huvides on komisjoni menetluskorra uuendamisel eeskuju võetud tsiviilkohtumenetluse põhimõtetest ja regulatsioonist ning töövaidluse lahendamise seaduses kehtestatud menetlusnormidest.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtluse osakonna tarbijakaitse nõunik Mari-Liis Aas (mari-liis.aas@mkm.ee, 625 6459), ja sama osakonna õigusnõunik Kristina Jerjomina (kristina.jerjomina@mkm.ee, 625 6420). Eelnõu ja seletuskirja koostamises osalesid sama osakonna ettevõtluskeskkonna valdkonnajuht Merike Koppel (teenistusest lahkunud) (merike.koppel@mkm.ee) ja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti tarbijavaidluste komisjoni sekretariaadi juhataja Veiko Kopamees (veiko.kopamees@ttja.ee, 620 1920). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusnõunik Ragnar Kass (Ragnar.kass@mkm.ee). Eelnõu keeletoimetas Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Airi Kapanen (airi.kapanen@just.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse järgmist seadust:

- 1) tarbijakaitse seaduse (TKS) redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 04.07.2024, 22;

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on põhiseaduse § 104 lg 2 punkti 14 kohaselt vajalik Riigikogu koosseisu häälteenamus, kuna eelnõuga korraldatakse ka tsiviilkohtumenetlusega seonduvat.

Eelnõu ei ole seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ega muu menetluses oleva eelnõuga.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõu eesmärk on suurendada menetlusosaliste usaldust komisjoni ja seal läbiviidava menetluse vastu, parendada menetluse kvaliteeti ning tõsta komisjoni töö tulemuslikkust.

Peale eelnõus kavandatavate muudatuste on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) teinud komisjoni tegevuse parendamiseks järgmised mitteregulatiivsed tegevused:

- a) välja töötanud valdkonnapõhised avalduste vormid, et tarbijatel oleks lihtne kogu vajalik info esitada juba avalduses,
- b) võimaldanud kasutada TTJA-ga suhtlemiseks vestlusakent ning
- c) pidevalt meedias kajastanud komisjoni olulisemaid otsuseid ja kirjeldanud enam levinud probleeme küsimuse-vastuse vormis.

Eelnõu koostamisele eelnes väljatöötamiskavatsus (edaspidi VTK), et muuta TKS-is komisjoni toimemudelit. VTK saadeti 28. septembril 2020 eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Justiitsministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks turuosalistele¹.

VTK-s tugineti 2019. aastal Riigikantselei ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel Ernst & Young Baltic ASi tehtud uuringule, milles hinnati Eestis tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise mudeli toimimist võrreldes teistes liikmesriikides kasutatavate mudelitega, selgitati välja ettevõtjate ja tarbijate hinnang tarbijavaidlusi kohtuväliselt lahendavate üksuste usaldatavusele ning tehti ettepanekuid võimalikeks muudatusteks, et tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamine paremini korraldada.

Rahandusministeerium kooskõlastas VTK ja Justiitsministeerium tegi põhimõttelise märkuse, et ei saa toetada ettepanekut teha TVK otsused siduvaks ja täitemenetluse korras täitmisele pööratavaks, kui ei ole saanud tutvuda TVK täpsema kavandatava menetluskorraga. Esitasime Justiitsministeeriumile 18. jaanuaril 2021 selgitused, vastused VTK-le tagasisides esitatud küsimustele ning TVK täpsema kavandatava menetluskorra, milles on rangemini järgitud tsiviilkohtumenetluse seadustiku² (TsMS) põhimõtteid ja mis olulisel määral sarnaneb töövaidluse menetlemise korrale töövaidluskomisjonis. TVK toimemudeli võimalike muudatuste üle toimusid kohtumised Justiitsministeeriumi esindajatega 18. jaanuaril ja 10. märtsil 2021. VTK kohta esitasid arvamuse Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit, Eesti Kaupmeeste Liit, Harju maakohus ja Eesti Liisingühingute Liit.

Kõnealune eelnõu on käinud kooskõlastusel Vabariigi Valitsuse eelmise, 51. koosseisu ajal, kuid kuivõrd eelnõu kooskõlastamise ajal valitsus vahetus, siis tava kohaselt saadeti varasema valitsusega kooskõlastatud eelnõud uuele valitsusele uuesti kooskõlastamisele. Eelnõu on läbinud 2024. a alguses I kooskõlastusringi ning vastavalt huvigruppide poolt tehtud kommentaaridele on eelnõud oluliselt muudetud.

Võrreldes I kooskõlastusringiga on eelnõus tehtud järgmised põhimõttelised muudatused:

- 1) eemaldatud on viited sellele, et komisjoni poolt tehtud otsused on kohtutäituri poolt täidetavad, s.t jäädud on senise regulatsiooni juurde, mille kohaselt on komisjoni poolt tehtud otsused soovituslikud ning otsuse mittetäitmisel lisatakse kaupleja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel olevasse komisjoni otsuseid mittejärgivate kauplejate nimekirja ehk n-ö musta nimekirja;

¹ Eelnõude infosüsteemis: <https://eelnoud.valitsus.ee/main#MW8vXiyC>.

² RT I, 06.07.2023, 96

- 2) tulenevalt sellest, et otsuste täitmise osas on jäädud kehtiva regulatsiooni juurde, on eelnõust eemaldatud võimalus maksta komisjoni liikmetele tasu istungil osalemise ja tarbijavaidlusasja lahendamise eest;
- 3) kui kehtiva seaduse alusel kantakse komisjoni otsust mittetäitnud kaupleja n-ö musta nimekirja üheks aastaks, siis muudatuste tulemusel lisatakse kaupleja kõnealusesse nimekirja kolmeks aastaks. Selle eesmärk on motiveerida kauplejaid komisjoni poolt tehtud otsuseid täitma või otsusega mittenõustumisel maakohtu poole pöörduma;
- 4) loobutud on tarbija kohustus maksta avalduse esitamisel riigilõivu summas 15 eurot.
- 5) eemaldatud on lepitusmenetlust puudutavad sätted, kuivõrd kompromissi puudutavad õigusnormid on oma olemuselt väga sarnased lepitusmenetlusele.

Tarbimiskeskonna olukorda kirjeldab üldine tarbijatingimuste indeks, mis koosneb kolmest järgmisest võrdse kaaluga komponendist:

- 1) tarbijate teadlikkus ja usaldus (usaldus tarbijate eest seisvate asutuste/organisatsioonide ning hüvitismehhanismide vastu, usaldus keskkonnamärgiste ja toote ohutuse suhtes, tarbijate kindlustunne e-ostlemisel);
- 2) tarbijakaitsereeglite järgimine ja nende täitmise tagamine (tarbijate ja kauplejate kokkupuude ebaausate kauplemisvõtetega, järelevalve tarbijakaitsereeglite täitmise üle);
- 3) kaebused ja tarbijavaidlused (vaidluste kohtuvälise ja kohtuliku lahendamise lihtsus, kauplejate teadlikkus ja valmisolek kasutada kohtuväliseid võimalusi tarbijavaidluste lahendamisel).

Tarbimiskeskonna arengu jälgimise ja hindamise peamine instrument on Euroopa Komisjoni koostatav tarbijatingimuste tulemustabel, mis kirjeldab ühtsetel alustel tarbijatingimusi kõigis liikmesriikides, Islandil ja Norras iga kahe aasta tagant.

Eesti puhul oli 2019. aastal avaldatud tarbijatingimuste tulemustabeli andmetel nõrgimaks komponendiks kaebused ja tarbijavaidlused. Selle komponendi väärtuseks EL-is keskmiselt oli 59,5 ja Eesti puhul 52,2. Võrreldes perioodiga 2014–2016 on Eesti näitaja langenud 8,6 punkti võrra³.

Ka 2023. aastal avaldatud tarbijatingimuste uuringu andmetel oli Eesti puhul nõrgim komponent tarbijavaidlused. EL-is keskmiselt on selle komponendi väärtus 45,0 ja Eesti puhul 30,0. Võrreldes aastaga 2018 on Eesti näitaja langenud 2,7 punkti võrra.⁴

Eelnõu eesmärk on luua menetlusnormistik, mis võimaldab avalduste kiire ja kvaliteetse menetlemise komisjonis.

Tarbijavaidluste puhul on tegemist olukorraga, kus nõrgemas positsioonis olev tarbija vaidleb majanduslikult tugevamal positsioonil oleva ettevõtjaga ja püüab nendevahelises õigussuhtes oma õigusi maksma panna.

Tarbijal ei ole kohustust pöörduda vaidluse lahendamiseks komisjoni, vaid ta võib pöörduda ka otse kohtusse. Samas, komisjonis on võimalik lahendada vaidlus lihtsamalt, kiiremini ja väiksemate kuludega.

³ [Tarbijatingimuste tulemustabel: tarbijad tunnevad end ühtsel turul koduselt](#) (2019). Euroopa Komisjon. Tarbijatingimuste tulemustabel (ingl *consumer conditions scoreboard*) näitab, kuidas toimib ühtne turg ELi tarbijate seisukohast ja hoiatab võimalike probleemide eest. Tulemustabeli andmed võimaldavad Euroopa ja riikide poliitikutel ja sidusrühmadel hinnata oma poliitika mõju tarbijate heaolule ja võrrelda tulemuslikkust läbi aja.

⁴ Consumer conditions survey (2023). Euroopa Komisjon. https://commission.europa.eu/system/files/2023-03/ccs_factsheet_estonia.pdf.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Kehtivas TKS-is käsitleb TVK menetluskorda 6. peatükk. Kuna eelnõuga kavandatakse põhimõttelisi muudatusi ja sätestatakse menetluskord senisest täpsemini, on eelnõus kogu 6. peatükk uuesti sõnastatud.

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist. Paragrahviga 1 muudetakse tarbijakaitseseadust, täiendatakse § 36 lõiget 3 ja sõnastatakse uuesti 6. peatükk ning lisatakse rakendussäte. Paragrahviga 2 sätestatakse seaduse jõustumine 2026. aasta 1. märtsil.

Eelnõu §-s 1 täiendatakse TKS § 36 lõiget 3, et tagada direktiivi 2013/11/EL artikli 11 lg 1 punkti b korrektne ülevõtmine Eesti õigusesse, kuivõrd antud säte ei ole Eesti õigusesse korrektselt üle võetud. Seda tulenevalt sellest, et direktiivi 2013/11/EL kohaldamisala on piiratud kaupade müügi ja teenuste osutamisega, kuid määruse nr 593/2008 kohaldamisala ei ole esemeliselt piiratud. Sellest tulenevalt kitsendatakse TKS § 36 lg 3 sõnastust selliselt, et kohaldatava õiguse küsimus saab tekkida üksnes sellises vaidlustes, mis puudutavad kaupade müügi- või teenuse osutamisega seotud vaidlusi.

TKS § 36 lg 3 sõnastuse kitsendamisega on tagatud direktiivi 2013/11/EL artikkel 11 lg 1 punkti b korrektne ülevõtmine Eesti õigusesse.

Lisaks esitatakse uues sõnastuses tarbijakaitseseaduse 6. peatükk, milles sätestatakse komisjoni pädevus, selle moodustamine ja komisjoni menetluskord. 6. peatükk koosneb viiest jaost ja neljakümne kahest paragrahvist.

Esimeses jaos sätestatakse komisjoni puudutavad üldsätted, nagu komisjoni pädevus, komisjoni esimeeste pädevused ja nõuded neile ning teenistuse erisused, komisjoni liikmete nimetamine, nõuded liikmetele ja nende pädevus ning komisjoni töökorralduse põhimõtted. Teises jaos sätestatakse komisjoni menetluse põhimõtted. Kolmandas jaos reguleeritakse avalduse esitamist komisjonile. Neljandas jaos on sätestatud tarbijavaidluse läbivaatamise menetlus komisjonis ning viies jagu sisaldab sätteid komisjoni otsuse tegemise, selle vormistamise, edastamise ja avaldamise kohta.

TKS-i §-s 40 sätestatakse komisjoni staatus ja pädevus. Komisjon on üheks vaidluste kohtuvälise lahendamise üksuseks lisaks teistele üksustele, kellele on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium väljastanud vaidluste kohtuvälise lahendamise üksuse tunnustuse. Võrreldes kehtiva regulatsiooniga komisjoni pädevus ei muutu. Komisjon lahendab vaidlusi, mis on seotud Eestis asutatud kauplejaga. Direktiivi 2013/11/EL artikli 5 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et nende tarbijavaidluste puhul, mille pool on nende territooriumil asutatud kaupleja, saab tarbija esitada avalduse vaidluste kohtuvälise lahendamise üksusele, mis vastab direktiivis sätestatud nõuetele. Direktiiv võimaldab liikmesriikidel kasutada mitmesuguseid vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlusi (näiteks kokkulepe, üksus soovib lahendust või määrab lahenduse).

Direktiivi põhjenduspunktis 7 on märgitud, et piiriülese kaubanduse ja isikute liikuvuse suurenemise tõttu on tähtis, et vaidluste kohtuvälise lahendamise üksused menetsid piiriüleseid vaidlusi tulemuslikult. Direktiivi 2013/11/EL põhjenduspunkti 26 kohaselt peaks liikmesriikidel olema võimalik otsustada kasutada teises liikmesriigis asutatud vaidluste kohtuvälise lahendamise üksusi või piirkondlikke, rahvusvahelisi või üle-euroopalisi vaidluste kohtuvälise lahendamise üksusi, kui eri liikmesriikidest pärit kauplejad kuuluvad sama vaidluste kohtuvälise lahendamise üksuse alla. Seega võib kaupleja ennast allutada näiteks

rahvusvahelise vaidluste kohtuvälise lahendamise üksuse alla või siis võib liikmesriik kohustada tema territooriumil asutatud kauplejat osalema selle liikmesriigi vaidluste kohtuvälise lahendamise üksuse menetluses.

Kohtualluvuse kindlaksmääramisele tarbijalepingute puhul kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades⁵.

Võrreldes kehtiva regulatsiooniga käsitatakse eelnõus komisjoni üksusena, millel on esimehed ja liikmed. Komisjoni kui üksuse tegevust hakkab korraldama juhtiv esimees, näiteks jagab vaidluste lahendamise esimeeste vahel ära. Esimees, kellele vaidlus menetlemiseks anti, kujundab koosseisu, kes seda vaidlust lahendama asub.

Lõike 1 kohaselt on komisjon TTJA juures tegutsev tarbijavaidlusi kohtuväliselt lahendav üksus, kelle pädevuses on lahendada käesoleva seaduse § 28 lõikes 1 nimetatud vaidlusi. Komisjonis lahendatav vaidlus on TKS-i 6. peatüki tähenduses tarbijavaidlusasi. Sellist sätet kehtivas seaduses ei olnud.

Lõike 2 järgi on komisjon sõltumatu ja erapooletu ning lähtub tarbijavaidluse lahendamisel seadusest⁶ ja muudest õigusaktidest. Ka komisjoni esimehed peavad olema menetluse läbiviimisel ja lahendi tegemisel erapooletud ning lähtuma üksnes õigusaktidest.

Lõikes 3 täpsustatakse olukordi, millisel juhul ei ole vaidluse lahendamine komisjoni pädevuses. Need ei ole võrreldes kehtiva seadusega muutunud. Komisjoni pädevuses ei ole lahendada vaidlusi, mis puudutavad mittemajanduslike üldhuviteenuste ja tervishoiuteenuste⁷ ning avalik-õigusliku isiku pakutava haridusteenuse osutamist. Samuti ei kuulu komisjoni pädevusse lahendada vaidlusi, kui kahjunõue tuleneb surmajuhtumist, kehavigastusest või tervisekahjustusest, ega neid, mille kohtuvälise lahendamise kord on ette nähtud teistes seadustes.

Lõike 4 kohaselt on tarbijavaidlusasja menetluse osalised tarbija ja kaupleja.

Lõike 5 kohaselt kohalduv tarbijavaidluste komisjonile riigivastuste seaduse § 15 lg 2 punkt 1, mille alusel on isikul õigus nõuda komisjoni menetluse käigus tekitatud kahju hüvitamist üksnes juhul, kui komisjon on tarbijavaidlusasja menetluse käigus toime pannud kuriteo.

TKS-i § 41 kohaselt on komisjon kollegiaalne üksus, kuhu kuuluvad esimehed ja liikmed. Esimehed on sisult tänased komisjoni esimehed ning komisjoni juhtivesimeheks nimetatakse isikut, kes korraldab komisjoni kui üksuse menetluslikku tööd ja vaidluste lahendamist. Liikmed on aga ettevõtlus- või kutseliitude ning tarbijaühenduste esindajad. Neid nimetatakse nii kehtivas seaduses kui ka eelnõus komisjoni liikmeteks. Komisjoni esimehed nimetab valdkonna eest vastutav minister viieks aastaks. Esimehed nimetab valdkonna eest vastutav minister, mitte TTJA peadirektor nagu liikmete puhul, et tagada esimeeste sõltumatus TTJA-st. Liikmed valitakse avaliku konkursi alusel neljaks aastaks. Erinevad tähtsajad komisjoni esimeeste ja liikmete nimetamisel on vajalikud selleks, et esimeeste ja liikmete väljavahetamine ei toimuks üheaegselt ja oleks võimalik tagada komisjoni tegevuse sujuvus ja teatud

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu [määrus \(EL\) nr 1215/2012](#) kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (uuesti sõnastatud)

⁶ Näiteks võlaõigusseadus, tsiviilkohtumenetluse seadustik.

⁷ Tervishoiuteenused on teenused, mida tervishoiutöötajad osutavad patsientidele nende tervise hindamiseks, säilitamiseks või taastamiseks, sealhulgas ravimite ja meditsiiniseadmete väljakirjutamine, väljastamine ja nendega varustamine.

järjepidevus. Vajaliku avaliku konkurssi komisjoni esimeeste nimetamiseks korraldab valdkonna eest vastutav ministeerium.

Kehtiva TKS-i kohaselt kooskõlastab valdkonna eest vastutav minister komisjoni esimeeste nimekirja justiitsministriga ja kinnitab selle käskkirjaga. Ettepaneku isiku kandmiseks komisjoni esimeeste nimekirja teevad õiguse mõistmise või õigusteenuse osutamisega seotud isikute kutseühendused ning riigiasutused, esitades kandidaadi nime, töökoha ja kontaktandmed. Seaduse kohaselt peab komisjoni esimehe kandidaadil olema magistrikraad õiguse õppesuunal või sellele vastav kvalifikatsioon, isik peab tundma tarbijaõigust ja omama vajalikke oskusi vaidluse lahendamise alal. Praegu on komisjoni esimeeste nimekirjas 14 isikut, kes tegelevad komisjonis tarbijavaidlusasjade lahendamisega lepingu alusel oma põhitöö kõrvalt.

Komisjoni esimehe ametikoha loomine võimaldab järjepidevat tegelemist tarbijavaidluste lahendamisega ja spetsialiseerumist teatud valdkondadele – see suurendab vaidlusi lahendavate esimeeste asjatundlikkust ja kompetentsi ning võimaldab parendada otsuste kvaliteeti ja tagada senisest ühetaolisem lähenemine vaidluste lahendamisel. 2019. aastal Ernst & Young Baltic ASi tehtud uuringus⁸ toodi esile TVK otsuste ebaühtlane kvaliteet ja sisulise analüüsi puudulikkus ning leiti, et otsuste põhjendamisel tuleks enam tähelepanu pöörata sellele, et otsust põhjendav arutluskäik oleks pooltele arusaadavam. Kavandatavad muudatused peaksid avaldama märkimisväärset positiivset mõju lahendite kvaliteedile ja menetluse tõhususele, suurendades vaidlusosaliste üldist rahulolu menetlusega ja tarbijavaidluse lahendamisega.

Komisjoni esimees teostab avalikku võimu avaliku teenistuse seaduse⁹ § 7 lg 3 punktide 2, 8 ja 9 tähenduses. Komisjoni esimees pakub kiiret ja efektiivset võimalust vaidlused lahendada. Tegu on TTJA kui ametiasutuse pädevuses olevate poliitikat kujundavate otsuste rakendamisega praktikas, iga vaidluse lahendamine loob ka ise sisuliselt valdkondlikku praktikat. Sellist ülesannet pole avaliku võimu arendamise huvides võimalik anda üksnes eraõiguslikus suhtes olevale isikule.

Komisjoni esimeeste seast määrab valdkonna eest vastutav minister juhtiva esimehe, kelle ülesandeks on juhtida komisjoni esimeeste tööd ja korraldada komisjoni menetluslike ja vaidluste lahendamise ülesannete täitmine.

Komisjoni liikmed nimetab TTJA peadirektor neljaks aastaks. Liige ei teosta avalikku võimu, vaid teeb üksnes avaliku võimu teostamist toetavaid tegevusi. Liikme eesmärgiks on, sarnaselt töövaidluskomisjoni liikmele ja tööstusomandi apellatsioonikomisjoni täiendavale liikmele, näha vaidluse lahendamisel vaidlusasja eelkõige valdkondlikust, mitte juriidilisest aspektist. Eeldatavalt on liikmetel valdkonnaspetsiifilised teadmised ning see aitab kaasa konkreetse vaidlusasja efektiivsele ja kiirele lahendamisele.

TKS-i §-des 41¹ ja 41² on täpsemalt sätestatud komisjoni juhtivesimehe, esimeeste ja liikme pädevus. Komisjoni juhtivesimees esindab ja juhib komisjoni tegevust ning korraldab komisjoni ülesannete täitmist. Näiteks tegeleb juhtivesimees esimeeste töökorralduslike küsimustega (korraldab puhkusegraafiku koostamise, asendamised jm).

Juhtivesimees jaotab tarbijavaidlusasjad esimeeste vahel, lähtudes tarbijavaidluse olemusest ja esimeeste töökoormusest. Konkreetne esimees korraldab talle määratud tarbijavaidlusasja menetluse läbiviimise ja tarbijavaidlusasja lahendamise. Esimees otsustab avalduse menetlusse

⁸ Ernst & Young Baltic AS (2019). Tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise võimalikud mudelid Eestis – lõpparuanne 17.12.2019. Tallinn: Riigikantselei.

⁹ [RT I, 06.07.2023, 21](#)

võtmise, korraldab avalduse läbivaatamise ettevalmistamise, vaatab läbi ja lahendab tarbijavaidlusasja ainuisikuliselt või moodustab selleks koosseisu, vormistab komisjoni otsused menetlustoimingute kohta ning vaidluse sisulise lahendi kohta ning tagab tarbijavaidluse lahendamise seaduses ettenähtud tähtaja jooksul.

Liikmed on ettevõtlus- ja kutseliitude ning tarbijaühenduste esitatud esindajad, kes osalevad komisjoni koosseisus tarbijavaidlusasja läbivaatamisel ja lahendamisel ja neil on otsuse tegemisel hääleõigus.

TKS-i § 42 reguleerib komisjoni töökorraldust ja komisjoni tegevusega seotud kulude kandmist. Komisjoni töö tehnilise korraldamise ja asjaajamise tagab TTJA ning komisjoni tegevusega seotud kulud kaetakse TTJA eelarvesse selleks eraldatud rahast. TTJA eelarves nähakse ette komisjoni esimeeste tasud. Eelnõus on kavandatud volitusnorm valdkonna eest vastutavale ministrile kehtestada määrus, millega näha ette komisjoni esimeeste töö tasustamise määrad.

Lõike 1 kohaselt tagab komisjoni töö tehnilise korraldamise ja asjaajamise, sealhulgas istungi ruumi broneerimise ja otsuste avaldamise ning komisjoni ja komisjoni tegevuse kohta nõutava teabe esitamise TTJA.

Lõikes 2 sätestatakse, et komisjoni tegevusega seotud kulud, sealhulgas komisjoni esimeeste töötasu, kaetakse riigieelarvest TTJA-le eraldatud vahendite arvel.

Lõike 3 kohaselt makstakse komisjoni esimehele palka.

Kehtiva TKS-i alusel on majandus- ja taristuministri 22. veebruari 2019. a määrusega kehtestatud komisjoni esimehe töö tasustamise määr¹⁰, mille kohaselt on esimehe kuutöötasu aluseks kõrgemate riigiteenijate kõrgeima ametipalga ja koefitsiendi 0,55 korrutis. Kehtiva regulatsiooni alusel tasustatakse komisjoni esimehi vastavalt töötatud tundide arvule, kusjuures ühe vaidluse menetlemise eest makstav töötasu ei või ületada 170 eurot.

Lõikes 4 on volitusnorm valdkonna eest vastutavale ministrile kehtestada määrusega komisjoni esimeeste tasustamise määrad. Tänaast volitusnormi loogikat ei muudeta. Ka kehtiva seaduse alusel on valdkonna eest vastutaval ministril volitusnorm kehtestada määrusega komisjoni esimeeste tasustamise määr ja tasu määramise alused. Seletuskirjale on lisatud komisjoni esimeeste tasustamise kohta alamakti kavand.

Lõikega 5 kehtestatakse volitusnorm valdkonna eest vastutavale ministrile kehtestada tarbijavaidluste komisjoni asjaajamis- ja töökord. Seletuskirjale on lisatud komisjoni asjaajamis- ja töökorra alamakti kavand.

Lõikes 6 sätestatakse, et vaidluse lahendamine komisjonis on tasuta.

TKS-i §-s 42¹ sätestatakse nõuded komisjoni esimeestele ja nende teenistuse erisused. Peale nõuete, mis on sätestatud praegu kehtivas seaduses, peab komisjoni esimees oskama eesti keelt vähemalt C1-tasemel, olema ametikohale vajalike võimete ja isiksuseomadustega, kõrgete kõlbliste omadustega (laitmatu reputatsiooniga, aus, viisakas) ning tal ei tohi olla kehtivat karistust tahtlikult toimepandud kuriteo eest, samuti ei tohi ta olla tagandatud kohtuniku, notari või kohtutäituri ametikohalt ega välja heidetud advokatuurist. Komisjoni esimehele esitatavate kvalifikatsiooninõuete osas võetakse eeskju töövaidluskomisjoni juhatajale ja riigihangete vaidlustuskomisjoni liikmetele esitatavatest nõuetest ning kohtute seaduse¹¹ §-is 47 sätestatust, arvestades komisjoni esimehe ameti erisusi kohtuniku ametikohast, mis on eluaegne. Kvalifikatsiooninõuete ühtlustamine aitab parendada kohtuväliste vaidlusorganite töö kvaliteeti, jäädes seejuures lihtsama värbamisprotsessi juurde.

¹⁰ RT I, 19.02.2019, 33

¹¹ [RT I, 11.03.2023, 19](#)

Lõikes 2 sätestatakse erisus, et komisjoni esimehele ei kohaldata avaliku teenistuse seaduse § 51 lõiget 3.

TKS-i §-s 43 sätestatakse komisjoni liikmeks esitamine ja nõuded isiku liikmeks nimetamisel. Lõikes 1 sätestatakse, et ettepaneku nimetada isik komisjoni liikmeks teevad ettevõtlus- või kutseliidud või tarbijaühendused või TTJA. Seega jääb kehtima senine regulatsioon, mille alusel on komisjoni liikmetena kaasatud üle 20 ettevõtlusliidu esindaja. Ettepaneku tegemisel esitatakse isiku nimi, töökoht ja kontaktandmed ning elulookirjeldus.

Lõikes 2 nähakse ette, et liikme volitused võib ennetähtaegselt lõpetada isiku esitanud organisatsiooni või isiku enda kirjalikul taotlusel.

Lõikes 3 sätestatakse nõuded liikmele. Liikmeks saab olla tarbijaõigust või teatud majandusvaldkonda või kutseala tundev isik, kes ei ole süüdi mõistetud kuriteo toimepanemise eest ega ole pankrotivõlgnik ning kes oskab eesti keelt vähemalt B2-tasemel. Võrreldes kehtiva regulatsiooniga on nõuded liikmele uuendus, mis on vajalik, et ühelt poolt parendada komisjoni menetluse ja otsuste usaldusväärsus.

Lõikes 4 nähakse ette, et komisjoni liikmed kinnitab või nende volituste ennetähtaegse lõpetamise otsustab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektor.

Põhiseaduse (PS) § 29 sätestab, et Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta. PS-i §-s 29 sätestatud üks olulisimaid põhiõigusi – õigus töötada vabalt valitud tegevusalal – võimaldab igal inimesel teostada end kui isiksust. Tegevusala, elukutse ja töökohta valikul on ette nähtud lihtne seaduse reservatsioon (PS-i § 29 lõike 1 teine lause). Seega võib seadusega seda õigust piirata, kui piirang on demokraatlikus ühiskonnas vajalik ega moonuta piiratavate õiguste ja vabaduste olemust, see tähendab, et piirangud peavad olema proportsionaalsed taotletava eesmärgiga. Seega on seadusandja näinud ette, et PS-i § 29 lõikes 1 sätestatud õigust on võimalik piirata. Ühe suure piirangurühma moodustavad kitsendused, millega on sätestatud haridus- ja kogemusnõuded teatud elukutsetele või töökohtadele, et tagada nende valdkondade esindajatega kokku puutuvate tarbijate heaolu.

Komisjoni esimehe ja liikme kvalifikatsiooninõuete kehtestamise eesmärk on tagada menetluse efektiivne läbiviimine ning vaidluse lahendamine õiguspäraselt, kiirelt ja väikeste kuludega. Komisjoni esimehele ja liikmele kvalifikatsiooninõuete kehtestamine on vajalik, et tagada pädev ning asjatundlik menetlus tarbijavaidluste lahendamisel, mille tulemus on õiguspärane lahend. Kui jätta kvalifikatsiooninõuded kehtestamata, ei ole võimalik tagada asjatundlikku menetlust tarbijavaidluste komisjonis.

Seega ei ole komisjoni esimeestele ja liikmetele kvalifikatsiooninõuete kehtestamine ülemäärane ning on kooskõlas PS-i §-s 11 sisalduva proportsionaalsuse põhimõttega. Komisjoni esimehele ja liikmele esitatud kvalifikatsiooninõuete kehtestamisega tagatakse objektiivne ja usaldusväärne komisjoni menetlus ja otsus.

TKS-i 6. peatüki 2. jaos

sätestatakse komisjoni menetluse üldpõhimõtted, menetluse vorm, töökeel, poolte esindamine, selgituste andmine menetluses ning komisjoni esimeeste ja/või liikmete taandumine.

TKS-i §-s 44 sätestatakse menetluse üldpõhimõtted, mis kehtiva regulatsiooniga võrreldes jäävad samaks.

Lõikes 1 nähakse ette, et tarbijavaidluste komisjoni ülesandeks on efektiivse menetluse läbiviimine ning vaidluse lahendamine õiguspäraselt, kiirelt ja väikeste kuludega.

Lõikes 2 sätestatakse, et üldjuhul vaatab komisjoni esimees tarbijavaidlusasja läbi ja lahendab vaidluse ainuisikuliselt. Seda juhul kui vaidluse asjaolud on selged. See võimaldab menetluse kiiremat ja efektiivsemat läbiviimist.

Lõikes 3 sätestatakse, et kui tarbijavaidlusasja käigus kogutud teabe ja tõendite alusel on vaidluse asjaolud ebaselged või keerulised, võib komisjoni esimees määrata kolmeliikmelise komisjoni, kuhu kuuluvad lisaks esimehele ka kaks liiget, kellest üks on kauplejate ja teine tarbijate esindaja.

Lõikes 4 sätestatakse, et komisjoni esimees nimetab tarbijavaidlusasja läbivaatamiseks ja lahendamiseks isikud, lähtudes vaidluse valdkonnast ning selle sisust.

Lõikes 5 sätestatakse, et kui liikmeks nimetatud komisjoni liikmel ei ole mõjuval põhjusel võimalik tarbijavaidlusasja menetlemisel osaleda, teavitab ta sellest viivitamata komisjoni esimeest. Sellisel juhul valib komisjoni esimees uue liikme.

TKS-i §-s 44¹ sätestatakse tarbijavaidlusasja menetlemise kord ja menetlemise käigus kogutud andmete säilitamine.

Lõikes 1 sätestatakse, et tarbijavaidlusasi vaadatakse läbi ja lahendatakse üldjuhul kirjalikus menetluses.

Lõikes 2 nähakse ette, et pool võib taotleda asja arutamist suulisel istungil. Komisjoni esimees võib jätta poole taotluse rahuldamata, kui tarbijavaidlusasja lahendamise ettevalmistamise käigus kogutud teabe ja tõendite alusel on vaidluse asjaolud selged ja otsuse tegemine tarbijavaidlusasjas on võimalik ilma suulise arutamiseta. Kehtiva regulatsiooni alusel on asja suulist arutamist võimalik taotleda vaid tarbijal, kuid eelnõuga kavandatav muudatus annab selle võimaluse ka kauplejale. Muudatuse eesmärk on tagada poolte võrdsed võimalused. Sealjuures näitab komisjoni praktika, et ligi 60% tarbijavaidlusasju lahendatakse kirjalikus menetluses ja kui tarbija ongi taotlenud asja suulist arutamist, siis sageli ei ilmu kaupleja istungile. Seetõttu võib eeldada, et kavandatav muudatus ei mõjuta oluliselt komisjoni väljakujunenud praktikat.

Lõikes 3 sätestatakse komisjoni esimehe võimalus otsustada tarbijavaidlusasja menetlemisel korraldada selle suuline arutamine ja poolte ärakuulamine komisjoni istungil. Selline võimalus on ette nähtud ka kehtivas seaduses. Kui tarbijavaidlusasjas kogutud teabe ja tõendite alusel ei ole võimalik vaidlust lahendada, võib olla mõistlik poolte suuline ärakuulamine, mille käigus on pooltel võimalik jõuda kokkuleppeni.

Lõikes 4 sätestatakse, et tarbijavaidlusasja andmeid töödeldakse TTJA vastavas andmekogus. Seletuskirjale on lisatud juurde TTJA infosüsteemi põhimääruse muutmise eelnõu ning selle seletuskiri, milles kajastatakse, milliseid tarbijavaidluste lahendamise seotud andmeid andmekogus töödeldakse (lisad 4-5).

Lõikes 5 ja 6 sätestatakse, et menetluse käigus kogutud andmeid ja dokumente säilitatakse kolm aastat pärast menetluse ajendiks olnud õigusvaidluste lahendamist. Kolm aastat säilitatakse ka menetluse käigus kogutud andmeid ja dokumente olukorras, kus tarbija on avalduse tagasi võtnud.

TKS-i §-s 44² reguleeritakse menetlustoimingute tegemist otsusega. Menetluslike otsuste tegemise õigus on üksnes komisjoni esimehel ja sellest peab nähtuma, kelle kohta on otsus tehtud ja mis on selle sisu. Kehtivas seaduses ei ole komisjoni menetlustoimingute tegemist täpsemalt reguleeritud. Säte on vajalik, et tagada tarbijavaidlusasja menetlemise läbipaistvus ja õiguspärasus.

TKS-i §-s 45 sätestatakse poole esindamine komisjoni menetluses. Kehtivas seaduses sellist regulatsiooni ei ole.

Lõikes 1 sätestatakse, et pooled võivad komisjoni menetluses osaleda ise või kasutada esindajat. Tarbija võib komisjoni poole pöörduda isiklikult või esindaja kaudu.

Lõikes 2 sätestatakse, et esindamisele kohaldatakse tsiviilseadustiku üldosa seaduses esinduse kohta sätestatud. Sätte kohaselt võib esindusõigus tuleneda nii tehingust (volitusega) kui ka seadusest (seadusjärgne esindusõigus). Tarbijat võib esindada ka tarbijaiühendus, lähtudes TKS-i § 19 lg 2 punktis 6 sätestatud tarbijaiühenduse õigusest.

Lõikes 3 sätestatakse komisjoni esimehe kohustus kontrollida esindaja esindusõiguse olemasolu. Kui isikul esindusõigus puudub, keelab komisjoni esimees isikul menetluses osaleda. Tarbijavaidluse poolel on õigus nõuda teise poole esindaja esindusõiguse kontrollimist igas menetlusstaadiumis. Esindusõiguse olemasolu ei ole vaja kontrollida juhul, kui esindajaks on advokaat. Advokaadi puhul eeldatakse esindusõiguse olemasolu.

TKS-i §-s 46 nähakse ette menetluskulude kandmine.

Lõikes 1 sätestatakse, et tarbijavaidlusasja lahendamisel komisjonis kannab kumbki pool oma menetluskulud ise.

Lõikes 2 sätestatakse erisus, mille kohaselt kohustab komisjon tarbija nõuet rahuldavas otsuses kauplejat hüvitama vaidluse lahendamiseks vajaliku eksperdiarvamuse saamisega seotud kulu, kui seaduse kohaselt oli vaidlusaluse lepinguga seotud tõendamiskoormus kauplejal, kuid kaupleja asjaolusid ei tõenda. Siin all on mõeldud võlaõigusseaduse §-st 218 tulenevat müüja vastutust asja lepingutingimustele mittevastavuse korral. Nimetatud kulude väljamõistmise kauplejalt otsustab komisjon ja see kajastatakse komisjoni otsuses.

TKS-i §-s 47 sätestatakse, et tarbijavaidlusasja arutamine komisjonis on avalik, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti. Samamoodi on töövaidluskomisjonis asja lahendamine avalik. Eelnõu kohaselt ei ole tarbijavaidlusasja arutamine komisjonis avalik, kui menetlus on kuulutatud kinniseks vastavalt eelnõu §-le 47¹. Komisjoni istungi edastamisele ja salvestamisele kohaldatakse TsMS-i § 42 lõikeid 1 ja 2, mille kohaselt on avalikul istungil lubatud teha märkmeid, pildistada, filmida või helisalvestada istungit ning kinnisel istungil võib komisjon lubada vaid märkmete tegemist.

TKS-i §-s 47¹ nähakse ette, et tarbijavaidlusasja menetluse võib kuulutada kinniseks kas komisjoni esimehe omal algatusel või poole põhjendatud taotluse alusel, kui see on vajalik poole huvides tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud alustel. Menetluse kinniseks kuulutamisele ja kinnisele istungile isiku lubamisele kohaldatakse TsMS-i sätteid menetluse kinniseks kuulutamise kohta.

Sätte eesmärk on võimaldada komisjoni istungi kinniseks kuulutamine, kui selleks on TsMS-ist tulenev alus. Imperatiivne menetluse avalikkus komisjonis välistaks näiteks nende tarbijate pöördumised, kelle vaidlus on seotud delikaatsete isikuandmetega, või nende kauplejate osalemise menetluses, kellega seonduva vaidluse lahendamise käigus esitatava teabe puhul võib olla tegemist ärisaladusega.

Tarbijavaidluste komisjoni regulatsioon kehtivas TKS-is ei sisalda sätteid komisjonis läbiviidava menetluse avalikuse ega kinniseks tunnistamise kohta.

TKS-i §-s 48 sätestatakse, et tarbijavaidluse menetlemise peatamine.

Lõikes 1 sätestatakse, et menetluse peatamisele kohaldatakse TsMS-i § 356 lõikeid 1 ja 2. Tarbijavaidlusasja menetlus komisjonis peatatakse järgmistel juhtudel:

a) kui komisjoni otsus sõltub teise käimasoleva kohtumenetluse esemest;

b) ajaks, kui lahendatakse Riigikohtu menetluses olevat põhiseaduslikkuse järelevalve asja, kui Riigikohtu otsus võib mõjutada tarbijavaidlusasjas kohaldamisele kuuluva õigusakti kehtivust.

Lõikes 2 sätestatakse, et komisjoni esimees võib menetluse peatada ka juhul, kui tarbijavaidluste komisjon vajab teatud olukordades vaidluse lahendamiseks mõne organisatsiooni või ameti (nt Konkurentsiamet) seisukohta, kelle pädevusse teatud asjaolude lahendamine kuulub. Kuna organisatsioonilt või ametilt seisukoha saamine võib võtta aega ja pidurdada tarbijavaidlusasja menetlemist, siis on oluline, et eelnõu näeks ette ka võimaluse peatada tarbijavaidlusasja menetlemine sellistes olukordades.

Lõikes 3 sätestatakse, et menetluse peatamise vajaduse otsustamine on komisjoni esimehe pädevuses.

TKS-i §-s 49 nähakse ette komisjoni liikme taandumise kohustus. Komisjoni menetluse usaldusväärsuse ja erapooletuse tagamiseks on komisjoni liikmete taandumise kohustus oluline, hoolimata sellest, et tegemist on kohtuvälise menetlusega.

Lõikes 1 sätestatakse, et komisjoni esimees liige peab ennast menetlemisest taandama kui esineb mõni TsMS-is §-s 23 nimetatud asjaolu.

Nii komisjoni esimees kui ka liige on kohustatud end taandama, kui esineb asjaolu, mille ilmnemisel või mille ilmnemise kahtluse korral tekib poolel õigus esitada taandamisavaldus ja komisjoni liikmel kohustus end taandada. Taandamise võimaldamine ja kohustamine on oluline, et tagada erapooletus tarbijavaidlusasja lahendamisel ja otsuse tegemisel.

Eelnõus on õigusselguse huvides sätestatud komisjoni liikmete taandamise alused, viidates asjakohasele sättele TsMS-is (TsMS-i § 23, kohtuniku taandumise alused). Ka kehtiva seaduse säte sisaldab nii komisjoni esimehe kui ka liikme taandumise kohustust, sätestades nende taandumise alused (TKS § 42), sisult kattuvad need TsMS-i §-s 23 nimetatud alustega.

Lõikes 2 nähakse ette, et tarbijavaidluse pool võib seaduses ettenähtud juhul esitada avalduse komisjoni esimehe või liikme taandamiseks.

Lõikes 3 sätestatakse, et olukorras, kus komisjoni esimees või liige taandub, algab tarbija poolt esitatud avalduse läbivaatamine algusest peale.

TKS-i §-s 49¹ on sätestatud taandamisavalduse esitamine ja läbivaatamine täpsemalt, kui seda on tehtud praegu kehtivas seaduses, mille kohaselt lahendas taandamisavalduse TTJA peadirektor või tema volitatud isik. Eelnõus on taandamisavalduse esitamine ja läbivaatamine sätestatud nii, nagu seda on tehtud töövaidluskomisjonis asja menetlemises.

Lõikes 1 sätestatakse, et komisjoni liikme taandamise avaldus esitatakse tarbijavaidlusasja menetlevale komisjoni koosseisule hiljemalt istungil enne asja sisulise arutamise algust. Hiljem võib taandamisavalduse esitada üksnes juhul, kui pool sai taandamise alusest teada pärast sisulise arutamise algust. Komisjoni liige esitab taandamise avalduse esimesel võimalusel pärast seda, kui ta on teada saanud taandamise aluseks olevast asjaolust. Nii komisjoni liikmetel kui ka menetlusosalistel on võimalik tutvuda menetlusega seotud isikutega ning kui esinevad taandamise alused, mis takistava asja arutamist, tuleb sellest teada anda juba enne istungit või siis hiljemalt istungi ajal, enne asja sisulise arutamise algust. Taandamisavalduse esitamise korral istungil lükatakse istung edasi.

Lõikes 2 nähakse ette, et kirjaliku menetluse puhul määratakse taandamisavalduse esitamise tähtaeg tarbijavaidlusasja menetlusse võtmise kohta tehtavas komisjoni esimehe otsuses.

Lõikes 3 sätestatakse, et taandamisavalduse rahuldamine või rahuldamata jätmine otsustatakse kolme tööpäeva jooksul avalduse esitamisest arvates.

Lõikes 4 nähakse ette, et komisjoni liikme taandamise avalduse vaatab läbi taandatavaga samasse komisjoni koosseisu kuuluv komisjoni esimees. Taandamisavalduse rahuldamisel asendab komisjoni esimees taandatud liikme.

Lõikes 5 reguleeritakse komisjoni esimehe taandamise avalduse läbivaatamist. Praegu kehtiva TKS-i järgi lahendavad komisjonis vaidlusi 14 esimeest. Edaspidi on plaanitud, et tarbijavaidlusi hakkab lahendama kolm liiget, kelle seast määratakse komisjoni tööd juhtiv esimees. Vaidlust menetlema määratud komisjoni esimehe taandamise avalduse vaatab läbi komisjoni juhtiv esimees. Komisjoni juhtivesimehe taandamisavalduse vaatab läbi komisjoni esimees. Taandamisavalduste jaotamise otsustamine esimeeste vahel võib, aga ei pea olema enne kokku lepitud. Kui komisjoni liikme taandamise avaldus jäetakse rahuldamata, võib komisjoni esimehe taandamiseks pöörduda kirjalikult kolme tööpäeva jooksul taandamisavalduse rahuldamata jätmise otsusest teada saamisest komisjoni kaudu TTJA peadirektori poole. Kui tarbijavaidluse pool tuvastab temaga seotud vaidlust lahendama

määratud komisjoni esimehe taandamise aluseks oleva asjaolu, pöördub ta asjakohase avaldusega komisjoni.

Lõikes 6 sätestatakse, et komisjoni kogu koosseisu taandamise otsustab ja uue tarbijavaidlusasja läbi vaatava komisjoni esimehe määrab TTJA peadirektor.

TKS-i §-s 49² reguleeritakse menetluse käigus pooltele selgituste andmist.

Lõike 1 ja 2 kohaselt selgitab komisjoni esimees poolte kompromissi saavutamise huvides vaidluse pooltele vaidlusaluse lepinguga seotud nõudeid ja komisjoni praktikat nende osas. Menetluse käigus selgitab ta pooltele vajaduse korral menetlusega seotud asjaolusid ja võib teha tarbijale ettepaneku avaldus tagasi võtta, kui komisjoni praktikast tulenevalt on kohaldatavate õigusaktide, komisjoni või kohtu otsuste alusel põhjendatud eeldada, et vaidlus lahendatakse tema kahjuks.

TKS-i §-s 49³ nähakse ette komisjoni esimehele võimalus kasutada TTJA teenistuja ehk tarbijavaidluste komisjoni sekretariaadi abi tarbijavaidlusasja ettevalmistamisel, sealhulgas poole esitatud teabe edastamine teisele poolele, lisatõendite kogumine, asjakohaste päringute tegemine, samuti menetluskokumentide vormistamisel ja edastamisel. TTJA-l on komisjoni abistav roll ja see ei muutu võrreldes komisjoni regulatsiooniga kehtivas seaduses.

Lõikes 1 sätestatakse, et komisjoni sekretariaadi ülesandeid täidavad Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti teenistujad ning lõigetes 2 kuni 3 sätestatakse komisjoni sekretariaadi ülesanded. Lõikes 4 nähakse ette, et tarbijavaidlusasja lahendamiseks vajalikud menetlustoimingud võib läbi viia ka komisjoni esimees ning kõik menetluslikud otsused, sh komisjoni otsused allkirjastab komisjoni esimees. Lõikes 5 nähakse ette, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti ülesanne on avaldada oma veebilehel ning taotluse korral püsival andmekandjal ja muul sobival viisil kättesaadavaks §-des 34 ja 37 nimetatud teabe komisjoni kohta ning komisjoni aastaaruande.

TKS-i §-s 49⁴ sätestatakse menetluskumendi edastamine. Kehtivas TKS-is seaduses ei ole täpsustatud, kuidas komisjoni menetluskumendid pooltele edastatakse. TKS-i § 59 lõikes 1 on sätestatud, et komisjoni otsuse ärakiri saadetakse pooltele posti või e-posti teel. Uue regulatsiooni kohaselt edastatakse komisjoni menetluskumendid menetlusosalistele Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti infosüsteemi (JVIS) kaudu.

TKS-i 6. peatüki 3. jaos korraldatakse komisjonile avalduse esitamine.

TKS-i §-s 50 kehtestatakse avalduse esitamise tingimused. Avaldus esitatakse kirjalikult või elektrooniliselt TTJA veebilehe kaudu.

TKS-i §-s 50¹ sätestatakse avalduse menetlusse võtmine.

Lõike 1 kohaselt otsustab komisjoni esimees avalduse menetlusse võtmise hiljemalt 14 kalendripäeva jooksul avalduse saamise päevast või puuduste kõrvaldamise tähtaja möödumisest arvates. Analoogne säte sisaldub ka kehtivas seaduses (TKS § 47 lg 4).

Lõikes 2 nähakse ette, et enne avalduse menetlusse võtmise otsustamist on komisjoni esimehel õigus vajadusel ära kuulata ka vastaspoole seisukoht.

Kuivõrd selleks hetkeks ei pruugi veel olla selge, kas tegemist on kauplejaga või näiteks teise tarbijaga, on sättes kasutatud sõna *vastaspool*, mitte *kaupleja*.

Kui kaupleja tunnistab nõuet ja on rahuldab selle, teavitab komisjoni esimees tarbijat ja kauplejat menetluse mittealgatamisest seoses tarbija nõude vabatahtliku täitmisega.

Lõikes 3 sätestatakse, et kui tarbija on avaldusele lisanud omapoolse kompromissettepaneku, küsib komisjon selles osas kaupleja seisukohta. Kui kaupleja nõustub tarbija poolt väljapakutud kompromissiga, siis kinnitab komisjoni esimees kompromissi otsusega.

Lõikes 4 sätestatakse, et kui komisjoni menetluses on piiriülene vaidlus ja tekib kohaldatava õiguse küsimus, siis kohaldatav õigus määratakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 593/2008, mis käsitleb lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse määramist¹², artikli 6 lõigetega 1 ja 2. Seejuures arvestatakse tarbijavaidlusasja lahendamisel ja otsuse tegemisel tarbija elukoha liikmesriigi lepinguõiguse sätteid, millest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine. Määruse (EÜ) nr 593/2008 kohaselt kohaldub tarbijalepingule tarbija hariliku viibimiskoha õigus, kui lepingu pooleks olev kaupleja teostab oma tegevust või on suunanud oma tegevuse tarbija hariliku viibimiskoha liikmesriiki ja leping jääb nende tegevuste raamesse. Näiteks kui Eesti kaupleja, kes on suunanud oma tegevuse Soome ja selle raames sõlmib lepinguid Soome tarbijatega, kohaldub lepingule Soome õigus. Seega, sellise lepinguga seonduva vaidluse lahendamisel Eesti komisjonis tuleb arvestada Soome lepinguõiguse sätetega. Kui pooled valivad kohaldatavaks õiguseks Eesti õiguse, ei tohi see siiski põhjustada Soome tarbija ilma jätmist kaitsest, mis on talle ette nähtud selliste sätetega, millest ei saa kokkuleppel kõrvale kalduda Soome õiguse alusel. Kui ajutiselt Eestis viibiv Soome turist sõlmib lepingu Eestis tegutseva kauplejaga, kohaldub sellele lepingule Eesti õigus. See säte tuleneb direktiivist 2013/11/EL¹³. Artikli 11 lõige 1(b) sätestab, et liikmesriigid tagavad, et vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlustes, mille eesmärk on vaidluse lahendamine tarbijale määratava lahenduse abil: olukorras, kus kerkib kohaldatava õiguse küsimus, kui müügi- või teenuse osutamise lepingule kohaldatav õigus määratakse kindlaks kooskõlas määruse (EÜ) nr 593/2008 artikli 6 lõigetega 1 ja 2, ei tohi tarbijat vaidluste kohtuvälise lahendamise üksuse määratava lahenduse tulemusel ilma jätta selliste sätetega temale antavast kaitsest, millest ei saa tema hariliku viibimiskoha liikmesriigi õiguse kohaselt lepinguga kõrvale kalduda. Sama põhimõte on sätestatud ka kehtiva seaduse § 57 lõikes 3.

TKS-i §-s 50² sätestatakse avalduse menetlusse võtmata jätmise alused.

Lõikes 1 täpsustatakse, et avalduse menetlusse võtmata jätmise otsustab komisjoni esimees menetlusliku otsusega ja sättes loetletakse avalduse menetlusse võtmisest keeldumise alused. Keeldumise alused tulenevad direktiivist 2013/11/EL.

Komisjon ei võta avaldust menetlusse järgmistel juhtudel:

- 1) kui tarbija ei ole eelnevalt pöördunud kirjaliku nõudega kaupleja poole ega ole sellega andnud kauplejale võimalust probleemi lahendamiseks;
- 2) kui avalduses esinenud puuduste kõrvaldamiseks määrati tähtaeg, kuid need jäid tähtajaks kõrvaldamata;
- 3) seaduses sätestatu kohaselt ei kuulu tarbijavaidluse lahendamine komisjoni pädevusse;
- 4) vaidlus on või on olnud teise tunnustatud vaidluste kohtuvälise lahendamise üksuse või kohtu menetluses samade poolte vahel ja samal alusel;
- 5) tarbijavaidluse teiseks pooleks oleva kaupleja suhtes on algatatud saneerimis- pankroti- või likvideerimismenetlus. Sellisel juhul ei ole kauplejal oma varade vaba kasutamise võimalust ja vaidluse menetlemine komisjonis ei annaks soovitud tulemust. Tarbija nõue kaupleja vastu tuleks sel juhul esitada pankrotimenetluses;
- 6) tarbijavaidlus on ilmselgelt sisutühi või pahatahtlik, või puudub tarbijal vajadus kaitse järele või puudub huvi menetluse jätkamise osas. Näiteks:
 - a) erinevalt sidevahendi abil sõlmitud lepingust ei ole tarbijal õigust tavakaupluses sõlmitud lepingust taganeda ja sellise nõude puhul tarbija õiguskaitsevajadus puudub.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu [määrus \(EÜ\) nr 593/2008](#) lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I)

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/11/EL, 21. mai 2013, tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiiv)

- b) võib esineda olukordi, kus nõue on sisutühi, nt nõuab tarbija piletiraha tagasi, kuna komöödia ei olnud tema arvates naljakas.
- 7) avalduses on nõue, mille tarbija on juba varem sama kaupleja vastu esitanud ja seejärel avalduse tagasi võtnud.
- 8) avaldaja on esitanud nõude, mida komisjon on varem juba lahendanud.
- 9) kui vaidlus on liiga keerukas ning seetõttu oleks seda parem lahendada kohtus.
- 10) vaidlusaluse kauba või teenuse väärtus või tarbija nõude suurus on alla 50 euro ja vaidluse lahendamine ei ole praktika kujundamiseks oluline.

Komisjoni menetlus peab olema lihtne, kiire ja tõhus ning eelkõige on see mõeldud lihtsamate tarbijavaidluste kiireks lahendamiseks. Näiteks suuremate nõuetega seotud remondi- või ehitusteenustega seotud vaidlusi, mille puhul pooled ei ole valmis kompromissiks ja vaidluse lahendamiseks on vajalik ajamahukas ja kulukas ning keerukas ekspertiis ja tunnistajate kaasamine, ei ole võimalik tähtjaks lahendada kohtuvälises menetluses.

Uus on eelnõus see, et avaldust ei võeta menetlusse siis, kui vaidlusaluse kauba või teenuse väärtus või tarbija nõude suurus on alla 50 euro. Kehtivas korras on alampiiriks 30 eurot, mis on kehtinud juba üle kuue aasta. Arvestades inflatsiooni, on nõude esitamise alampiiri tõstmine asjakohane ja vajalik. Siiski jääb komisjonile endiselt kaalutusõigus. Näiteks juhul, kui vaidluse lahendamine on oluline praktika kujundamiseks, võib komisjon menetlusse võtta ka alla 50 eurose nõude.

Lõike 2 kohaselt tehakse tarbijale menetlusliku otsusega kirjalikult teatavaks tema avalduse menetlusse võtmisest keeldumine koos asjakohase põhjendusega. Menetlusse võtmata jätmise otsust ei saa vaidlustada, kuid tarbijal on võimalik sama asjaga uuesti komisjoni poole pöörduda.

TKS-i §-s 50³ sätestatakse avalduse täpsustamine. Kehtivas TKS-is selline säte puudub.

Lõike 1 kohaselt on tarbijal võimalik pärast avalduse esitamist selles sisalduvate nõuete muutmiseks või täiendamiseks esitada täiendavaid avaldusi. Komisjoni praktika näitab, et tarbijavaidlusasja menetlemise käigus võib tarbija soovida oma nõuet menetluse kestel muuta või täiendada. Selliste olukordade reguleerimiseks ja tarbijavaidlusasja kiire lahendamise tagamiseks täpsustatakse avalduse muutmise/täpsustamise võimalust.

Lõikes 2 täpsustatakse, millises osas on võimalik taotleda avalduse täiendamist pärast avalduse menetlusse võtmist. Võimalik on täiendada või parandada juba esitatud faktilisi või õiguslikke väiteid, kui sellega ei muudeta avalduse aluseks olnud põhilisi asjaolusid. Võimalik on taotleda nõude suurendamist, vähendamist, laiendamist või kitsendamist, samuti esialgu nõutud eseme asemel asjaolude muutumise tõttu teise eseme või muu hüve nõudmist.

Lõikes 3 nähakse ette, et tarbija võib avalduse muutmist/täpsustamist taotleda ka suuliselt komisjoni istungil.

TKS-i §-s 50⁴ sätestatakse avalduse tagasivõtmine. Ka kehtiva seaduse alusel on tarbijal võimalik avaldus tagasi võtta, kuid täpsemalt ei ole seda seaduses korraldatud.

Lõike 1 kohaselt võib tarbija avalduse tagasi võtta igal ajal enne tarbijavaidlusasjas tehtud otsuse avalikustamist. Tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise direktiivi 2013/11/EL artikli 9 lõike 2 punkti a kohaselt peab tarbijal olema võimalus igal ajal avaldus tagasi võtta kui menetluse teostamise viis teda ei rahulda.

Lõike 2 kohaselt tehakse avalduse tagasivõtmine komisjonile teatavaks kirjalikult või istungil.

Lõike 3 kohaselt lõpetab komisjoni esimees menetlusliku otsusega tarbijavaidlusasja menetlemise pärast seda, kui tarbija avalduse tagasi võtab. Kui tarbija võtab avalduse tagasi enne menetluse alustamist, keeldub komisjoni esimees avalduse menetlusse võtmisest.

Lõikes 4 sätestatakse tagajärjed, kui tarbija otsustab avalduse tagasi võtta. Kui tarbija avalduse tagasi võtab, kaotab ta õiguse pöörduda sama nõudega komisjoni poole uuesti. Tarbijale jääb aga õigus pöörduda sama vaidlusega kohtusse.

Lõike 5 kohaselt tuleb tarbijale selgitada avalduse tagasivõtmise tagajärgi.

TKS-i §-s 50⁵ sätestatakse avalduste liitmine. Sama säte on olemas ka kehtivas regulatsioonis (TKS § 49) ning seda loogikat ei ole eelnõus muudetud. Sellest tulenevalt võib sekretariaat liita avaldised ühte menetlusse, kui nõuded sama kaupleja vastu põhinevad sarnastel asjaoludel ja õiguslikel alustel ning avalduste ühine menetlemine võimaldab nende kiiremat lahendamist.

TKS 6. peatüki 4. jaos

korraldatakse komisjonis tarbijavaidluse lahendamine komisjonis. Kehtiva seadusega võrreldes on eelnõus kavandatud regulatsioon täpsem.

TKS-i §-s 51 sätestatakse tarbija avalduse läbivaatamise ettevalmistamine.

Lõikes 1 nähakse ette, et pärast tarbija avalduse menetlusse võtmist saadab komisjoni sekretariaat avalduse kauplejale ja annab talle mõistliku aja jooksul võimaluse vastata ning esitada oma vastuväited koos asjakohaste tõenditega. Lisaks võib sekretariaat teha kauplejale ettepaneku lahendada tarbijavaidlusasi kompromissiga.

Lõike 2 kohaselt, kui kaupleja tunnistab tarbija nõuet ja täidab selle, teeb komisjoni esimees menetluse lõpetamise otsuse. Kaupleja vastus, milles ta tunnistab tarbija nõuet, ning tõend nõude rahuldamise kohta, saadetakse tarbijale ja pooli teavitatakse menetluse lõpetamisest. Kui kaupleja tarbija nõuet küll tunnustab, aga ei teavita komisjoni otsuse täitmisest, jätkab komisjon tarbija avalduse menetlemist.

Lõikes 3 sätestatakse, et kaupleja poolt tarbija avaldusele mittevastamine või menetluses osalemisest loobumine ei välista tarbijavaidlusasja lahendamist ning sellisel juhul võetakse tarbijavaidlusasja lahendamisel aluseks tarbija poolt esitatud avaldus ning asjad kogutud tõendid. Selle eesmärk on see, et komisjonil oleks võimalik teha asjas sisuline otsus ka siis, kui kaupleja ei soovi või keeldub tarbijavaidlusasja lahendamise menetluses osalemast.

Lõike 4 kohaselt selgitab sekretariaat pooltele vajaduse korral lisaselgituste või -tõendite esitamise vajadust ja teeb muud vajalikud toimingud tarbijavaidlusasja lahendamiseks, sh määrab tõendite esitamise tähtaja.

TKS-i §-s 51¹ sätestatakse tarbijavaidlusasja menetluse tähtaeg. Tarbijavaidlusasja läbivaatamine ja asjas otsuse tegemine peab toimuma 90 päeva jooksul avalduse menetlusse võtmisest arvates. Nimetatud tähtaeg tuleneb direktiivist 2013/11/EL. Komisjon võib pikendada nimetatud tähtaega, kui tegemist on eriliselt keeruka tarbijavaidlusasjaga. Pooli teavitatakse tähtaja pikendamisest ja antakse teada tarbijavaidlusasja menetlemise lõpetamise eeldatav aeg. Samamoodi on menetluse tähtaeg sätestatud ka kehtivas seaduses.

TKS-i § 52 sisaldab sätteid tõendamise ja tõendite hindamise ning kogumise kohta. Analoogsed sätted tõendite esitamise ja hindamise kohta sisalduvad ka kehtivas seaduses (TKS § 46 lg 5 ja § 57 lg 2).

Lõike 1 kohaselt peavad pooled tõendama asjaolusid, millele tuginevad nende nõuded, väited ja vastuväited. Seejuures tuleb arvestada ka võlaõigusseaduses poolte tõendamiskoormise kohta sätestatut.

Lõikes 2 reguleeritakse tõendite hindamist. Komisjon hindab tarbijavaidlusasjas esitatud tõendeid objektiivselt ning teeb tõendite põhjal kaalutletud otsuse komisjoni esimehe või komisjoni koosseisu siseveendumuse kohaselt.

Lõikes 3 sätestatakse komisjoni õigus koguda tõendeid omal algatusel, kui see on vajalik poole õiguse tõhusaks kaitses ja tarbijavaidlusasja lahendamiseks. Komisjonil on omal algatusel õigus küsida pädeva järelevalveasutuse seisukohta vaidluse lahendamisel tähtsust omavates küsimustes. Näiteks vaidlusaluse asja lepingutingimustele vastavuse osas küsida turujärelevalveasutuse seisukohta asja nõuetele vastavuse kohta.

TKS-i §-s 52¹ täpsustatakse, mida tarbijavaidlusasja lahendamisel loetakse tõendiks. Kehtivas seaduses taoline säte puudub.

Lõikes 1 sätestatakse tõendi mõiste ehk et tõendiks loetakse igasugune teave, mille alusel teeb tarbijavaidluste komisjon kindlaks poolte nõudeid ja vastuväiteid põhjendavad asjaolud või nende puudumise, samuti muud tarbijavaidlusasja õigeks lahendamiseks tähtsad asjaolud.

Lõikes 2 sätestatakse, et tõendiks võib olla dokumentaalne tõend, asitõend, vaatlus ja eksperdiarvamus. Eksperdiarvamus on täpsemalt reguleeritud järgmises sättes (TKS § 52²). Eelnõus on tõendeid reguleeritud tsiviilkohtumenetlusele sarnaselt, kuid lihtsustatult, arvestades vajadusega säilitada komisjoni lihtne ja kiire menetlus.

Lõikes 3 sätestatakse, et komisjon võib lugeda asjaolude tõendamiseks muu hulgas ka menetlusosalise poolt antud seletuse.

Lõikes 4 sätestatakse, et dokumentaalsele tõendile, asitõendile ja vaatlusele kohaldatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-des 272–277 ja 285–291 sätestatud, arvestades käesoleva eelnõuga sätestatud erisustega. Komisjoni menetlusele ei ole mõistlik luua tsiviilkohtumenetlusest erinevat tõendite regulatsiooni, kuid tõendite ja nende esitamise puhul tuleb silmas pidada, et komisjon on kohtuväline organ, kelle menetlus peab olema lihtne ja kiire.

Tõendi ja tõendi esitamise sätete puhul on kasutatud töövaidluskomisjonile tõendite esitamisega sarnast regulatsiooni.

TKS-i §-s 52² reguleeritakse eksperdiarvamusega seonduvat.

Lõikes 1 sätestatakse, et vaidlevate poolte nõusolekul on komisjonil õigus tellida vaidlusaluse kauba või teenuse osas ekspertarvamus. Enne eksperdiarvamuse tellimist arvestatakse poolte esitatud arvamustega ning eksperdiarvamuse valmimise tähtpäeva lepib komisjoni esimees kokku eksperdiga.

Lõike 2 kohaselt saadetakse eksperdiarvamus nii kauplejale kui ka tarbijale.

Lõike 3 kohaselt kannavad pooled eksperdiarvamusega seotud kulud võrdsetes osades ja enne ekspertiisi tellimist, kui komisjon ei ole otsustanud teisiti.

Lõikes 4 nähakse ette erand, mille kohaselt kannab eksperdiarvamusega seotud kulud kaupleja, kui vaidlusaluse kauba puudused ilmnesid 12 kuu jooksul kauba tarbijale üleandmise päevast arvates ja kaupleja ei tellinud eksperdiarvamust kauba puuduse olemuse ja tekkepõhjuse väljaselgitamiseks. Sama põhimõte kehtib ka VÕS § 218 lg-s 2².

Lõikes 4¹ sätestatakse, et teenuse osutamise puhul lasub kauplejal eksperdiarvamuse andmisega seotud kulude tasumise kohustus, kui vaidlusaluse teenuse puudused ilmnesid kuue kuu jooksul alates töö tarbijale üleandmise päevast ning kaupleja ei tellinud eksperdiarvamust teenuse või puuduse olemuse ja tekkepõhjuse väljaselgitamiseks. Sama põhimõte kehtib ka VÕS § 642 lg-s 2.

Lõikes 5 sätestatakse, et komisjonil on õigus tellida eksperdiarvamus ka juhul, kui seda taotleb üks vaidlevatest pooltest ja ta on nõus tasuma sellega seotud kulud.

TKS-i §-s 53 sätestatakse tarbijavaidlusasja arutamine istungil samamoodi kehtiva seadusega.

Lõike 1 kohaselt võib komisjon korraldada istungi omal algatusel või menetlusosalise taotlusel, kui istungi korraldamine aitab kaasa tarbijavaidlusasja kiiremale ja õigele lahendamisele. Komisjoni töökeeleks on eesti keel.

Lõikes 2 sätestatakse, et istungil viibivateks isikuteks on tarbijavaidlusasja menetleva komisjoni koosseisu liikmed ja menetlusosalised, sealhulgas asjakohasel juhul ka istungile

kutsutud ekspert. Istungi juhatajaks on tarbijavaidlusasja menetleva komisjoni koosseisu kuuluv komisjoni esimees.

Lõikes 3 sätestatakse, et komisjon võib viia istungi läbi ka ainuisikuliselt ehk ilma kolmeliikmelist komisjoni koosseisu määramata.

Lõikes 4 sätestatakse, et kui istungile kutsutu ei saa istungil osaleda, siis peab ta sellest teatama enne istungi algust ja teatama istungile ilmumist takistava põhjuse.

Lõikes 5 nähakse ette, et kui tarbijavaidlusasja pool jätab mõjuva põhjuseta istungile ilmumata, siis toimub tarbijavaidlusasja arutamine istungil tema kohalolekuta.

TKS-i §-s 54 sätestatakse istungi läbiviimise kord, mis sarnaneb kehtivas seaduses sisalduvale regulatsioonile.

Lõike 1 kohaselt teeb istungit juhatav komisjoni esimees kindlaks istungil osalejate isikusamasuse ja esindajate volitused, kontrollib komisjoni liikmete taandamise aluste puudumist ning selgitab läbiviidava menetluse tulemuse õiguslikku tähendust.

Lõigete 2 ja 3 kohaselt selgitab komisjoni esimees istungil tarbijavaidluse sisu ja vaidlusaluse lepinguga ja lepingu esemega seotud asjakohaseid õigusaktide norme. Istungil tutvutakse esitatud tõenditega ja pooled võivad esitada täiendavaid tõendeid, mille varasem esitamine ei olnud võimalik. Vastaspoolle antakse võimalus istungil esitatud lisatõendite kohta esitada oma seisukoht. Poolte esitatud tõendite vastuvõtmise otsustab komisjoni esimees. Istungil võib tarbija kirjalikus avalduses esitatud nõudeid suuliselt täiendada või neist osaliselt või täielikult loobuda kuni tarbijavaidlusasja sisulise arutamiseni.

Lõike 4 kohaselt toimub istungil tarbijavaidlusasja sisuline arutamine, poolte selgituste ja ekspertide ärakuulamine, dokumentide ja muude tõenditega tutvumine ja nende uurimine ning poolte lõppseisukohtade ärakuulamine.

Lõike 5 kohaselt võib komisjoni esimees asja arutamise istungil edasi lükata, kui komisjoni liige taandub istungil, kui vaidluse pool ei ilmunud istungile mõjuval põhjusel või kui ilmneb muu takistus, mida ei ole võimalik istungil kõrvaldada.

Lõike 6 kohaselt teatab komisjoni esimees pärast tarbijavaidlusasja sisulist arutamist otsuse teatavakstegemise aja.

TKS-i §-s 54¹ reguleeritakse istungi pidamist menetluskonverentsina. Asjakohane säte kehtivas seaduses puudub. Samas on infoühiskonna ja e-teenuste arengut ning inimeste piiriülest liikumist arvestades praktiline vajadus võimaldada istungi korraldamist kaasaegsete infotehnoloogiliste võimaluste abil.

Lõike 1 kohaselt võib komisjoni istungi korraldada menetluskonverentsina kas täielikult või osaliselt. Menetlusosalisel või tema esindajal on võimalik istungi ajal viibida muus kohas ja teha menetlustoiminguid reaalajas. Võimalik on menetluskonverentsi läbi viia ka viisil, kus osad menetlusosalised viibivad istungiruumis ja teised muus kohas.

Lõike 2 kohaselt peab menetluskonverentsina korraldatud istungil olema tehniliselt turvaliselt tagatud isikute osalemine istungil ja istungi läbiviimine nii pildi kui ka heli reaalajas ülekandmisel. Välistatud peab olema kõrvaliste isikute sekkumine menetluskonverentsi ajal.

TKS-i §-s 54² täpsustatakse tarbijavaidlusasja menetlemisel kompromissi sõlmimist. Ka kehtiv seadus võimaldab komisjoni menetluses lahendada vaidlus pooltevahelise kompromissiga, kuid täpsemalt ei ole seda reguleeritud. Kompromissiga lõpeb ligi viiendik komisjonis menetletavatest tarbijavaidlusasjadest.

Lõike 1 kohaselt võivad nii vaidluse pooled kui tarbijavaidlusasja menetlev komisjoni esimees või sekretariaat teha menetluse kestel omapoolse ettepaneku vaidluse lahendamiseks kompromissiga.

Lõike 2 kohaselt on kompromissi sõlmimine võimalik kuni tarbijavaidlusasjas otsuse avalikustamiseni. Vaidluse lahendamise võimaldamine kompromissiga on mõistlik, kuna sellisel juhul ei ole kaotajaid ega võitjaid – vaidluse pooled leiavad oma probleemile lahenduse

ja jääb ära edasine vaidlemine komisjonis või kohtus. Kompromiss võib olla tingimuslik. See tähendab, et üks pool on nõus täitma oma kohustusi ja rahuldama nõuet, kui teine pool tagab selleks vajalikud tingimused.

Lõike 3 kohaselt võivad pooled esitada nende poolt allkirjastatud kompromisslepingu komisjonile kinnitamiseks. Kompromissi kinnitava otsusega lõpetatakse ühtlasi tarbijavaidlusasja menetlus.

Lõike 4 kohaselt kinnitab komisjoni esimees kompromissi otsusega, milles märgitakse kompromissi tingimused ning millega ühtlasi lõpetatakse tarbijavaidlusasja menetlus.

Lõike 5 kohaselt ei kinnita komisjoni esimees kompromissi, kui tema hinnangul on see vastuolus seadusest tulenevate normidega või heade kommetega või kui kompromissi ei ole võimalik täita. Kompromissiga ei või jätta tarbijat ilma talle seadusega antud õigustest. Kui kompromissi ei ole võimalik kinnitada, teeb komisjoni esimees selle kohta otsuse, milles põhjendab kompromissi kinnitamisest keeldumist. Kompromissi mittekiinnitamisel jätkatakse tarbijavaidlusasja menetlemist.

TKS-i §-s 55 sätestatakse komisjoni menetluse lõpetamise alused.

Lõike 1 kohaselt lõpetab komisjoni esimees tarbijavaidlusasja menetluse, kui tarbija võtab avalduse tagasi, kui kaupleja rahuldab tarbija nõude, kui komisjoni esimees kinnitab poolte sõlmitud kompromissi, kui asjas tehakse sisuline otsus või kui menetluse käigus ilmneb mõni §-s 50² sätestatud menetlusse võtmist välistav asjaolu. Menetluse lõpetamise alusena nähakse ette ka samad alused kui avaldus jäetakse komisjoni esimehe poolt menetlusse võtmata ning seda tulenevalt sellest, et kõnealused asjaolud, mis takistavad menetluse läbiviimist tarbijavaidluste komisjonis, võivad selguda ka menetluse käigus ning sellisel juhul peab olema komisjoni esimehel alus menetlus komisjonis lõpetada.

Lõike 2 kohaselt nimetatakse otsuses menetluse lõpetamise alus ning lõpetamise otsus tehakse pooltele viivitamatult kirjalikult teatavaks.

TKS-i 6. peatüki 5. jaos

sätestatakse nõuded komisjoni otsuse tegemisele ja otsuse sisule.

TKS-i §-s 56 sätestatakse komisjoni tarbijavaidlusasja sisulise otsuse tegemise tingimused ja aeg.

Lõikes 1 antakse komisjonile kaalutusõigus teha tarbijavaidlusasjas otsus siis, kui tarbijavaidlusasja asjaolud on selged ja tarbijavaidlusi on täielikult valmis, et teha asjas lõplik lahend.

Lõikes 2 nähakse ette, et enne otsuse tegemist annab komisjoni esimees pooltele täiendavate avalduste ja tõendite esitamise võimaluse ja määrab nende esitamise tähtpäeva ning teavitab otsuse tegemise kuupäevast. Määratud tähtpäeva võib muuta, kui seda tingib menetlusolukorra muutumine.

Seega võib praktikas ette tulla olukord, kus pool esitab lisatõendi vahetult enne otsuse tegemist. Kusjuures, ka komisjoni esimees saab § 49³ lõike 5 järgi vajaduse korral selgitada lisatõendite esitamise vajadust. Juhul, kui lisatõend esitatakse, on komisjonil käesoleva eelnõu § 56 lõike 2 järgi endiselt tarvis võimaldada teisel poolel tõendiga tutvuda ja arvamust avaldada. Seetõttu võidakse ka otsuse tegemise tähtpäeva vajaduse korral edasi lükata, määrates uue tähtpäeva.

Lõike 3 kohaselt teeb komisjoni koosseis otsuse lihthäälteenamusega. Komisjoni liige võib jääda eriarvamusele ja tema eriarvamus kajastatakse komisjoni otsuses. Komisjoni liige ei saa jääda erapooletuks.

TKS-i §-s 57 sätestatakse komisjoni otsuse seaduslikkuse ja põhjendatuse nõue. Ernst & Young Baltic AS-i tehtud uuringus toodi esile, et komisjoni menetluses osalenute arvamuse kohaselt on komisjoni otsused ebakvaliteetsed, kuna sarnaste asjaoludega olukordi lahendatakse

erinevalt, ning otsused on raskesti arusaadavad ja ebapiisavalt põhjendatud. Eelnõuga kavandatud muudatused peaksid aitama muuta komisjoni otsused kvaliteetsemaks.

Lõike 1 kohaselt peab komisjoni otsus olema põhjendatud ja tuginema seadustel ning tarbijavaidlusasjas esitatud ja kogutud tõendite ja asjaolude õiguslikule hinnangule. Otsust tehes hindab komisjon tõendeid, otsustab, mis asjaolud on tuvastatud, millist õigusakti tuleb asjas kohaldada ja kas nõue kuulub rahuldamisele. Poolte seaduslike õiguste ja huvide kaitse tagamise eesmärgil ei ole komisjon seotud poolte esitatud õiguslike väidetega ja võib täpsustada nõude õiguslikku kvalifikatsiooni ning otsustab ise, millist õigusakti kohaldada.

Lõike 2 kohaselt võib komisjon otsustamisel tugineda ainult tarbijavaidlusasjas kogutud tõenditele, mida pooltel oli võimalik uurida ja asjaoludele, mille kohta pooltel oli võimalik avaldada oma arvamust. Kui menetlusosaliste esile toodud asjaolusid hindab komisjon oma otsuses menetlusosalisest erinevalt, siis peab ta eelnevalt olema nende tähelepanu sellele juhtinud ja andnud võimaluse seisukoha avaldamiseks.

TKS-i §-s 57¹ sätestatakse komisjoni sisulisele otsusele esitatavad nõuded, mis on kehtiva seadusega võrreldes üksikasjalikumad.

Lõikes 1 sätestatakse, et otsus koosneb sissejuhatusest, resolutsioonist, kirjeldavast ja põhjendavast osas. Sama sisuga säte sisaldub kehtivas seaduses.

Lõikes 2 täpsustatakse otsuse sissejuhatuses kajastamist vajavaid andmeid. Otsuse sissejuhatuses peab olema märgitud otsuse tegemise aeg ja koht, tarbijavaidlusasja number, otsuse teinud komisjoni koosseisu liikmete nimed, kui otsuse tegi komisjoni koosseis, ja komisjoni esimehe nimi, kui otsuse tegi komisjoni esimees ainuisikuliselt, poolte ja nende esindajate nimed ning isiku- ja registrikoodid või sünniajad, tarbija nõude ese, istungi toimumise aeg või viide tarbijavaidlusasja lahendamisele kirjalikus menetluses ja andmed poole osalemise kohta istungil.

Lõikes 3 täpsustatakse nõudeid otsuse resolutsioonile. Resolutsiooniga lahendab komisjon selgelt ja ühemõtteliselt nõuded ja veel lahendamata taotlused. Resolutsioonis peab olema märgitud komisjoni seisukoht tarbija nõude rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta. Samuti märgitakse resolutsioonis otsusega mittenõustumisel maakohtusse pöördumise võimalus ning kaupleva kohustus teavitada komisjoni 30 päeva jooksul alates otsuse ameti veebiküljel avaldamise päevale järgnevast päevast otsuse täitmisest või maakohtusse pöördumisest. Resolutsioon peab olema eristatav otsuse muudest osadest, olema sõnastatud selgelt ja olema arusaadav ning täidetav ka otsuse muude osadeta.

Lõikes 4 täpsustatakse nõudeid otsuse kirjeldavale osale. Otsuse kirjeldavas osas tuleb eelkõige märkida tarbija esitatud nõuded ja nende kohta esitatud väited ja tõendid, mis kirjeldavad olulises osas tarbijavaidluse sisu. Kirjeldavas osas esitatakse andmed loogilises järjekorras ja lühidalt, tuues esile olulisema.

Lõikes 5 täpsustatakse nõudeid otsuse põhjendavale osale. Otsuse põhjendavas osas peab olema märgitud tarbijavaidlusasja menetlemisel tuvastatud asjaolud ja nendest tehtud järeldused, samuti tõendid, millele tarbijavaidluste komisjoni järeldused tuginesid. Otsuse põhjendavas osas märgitakse ka õigusaktid, mida komisjon vaidluse lahendamisel kohaldas. Otsuses peab põhjendama ka seda, miks komisjon ühe või teise poole faktiliste väidetega ei nõustu ja miks ta mingit tõendit ei arvesta.

Lõikes 6 sätestatakse, et tarbija kasuks tehtud otsuses peab olema lahendatud asjakohasel juhul tarbija tellitud ekspertiisile tehtud kulutuste hüvitamine kaupleva poolt vastavalt käesolevas eelnõus kavandatud sättele TKS-is (§ 6 lg 2). Tarbija kasuks tehtud otsuses peab olema lahendatud ka tarbijavaidlusasja lahendamise eest seaduse alusel ettenähtud menetlustasu (ekspertiisikulu) kandmine kaupleva poolt.

TKS-i § 58 reguleerib vigade parandamist otsuses.

Lõikes 1 nähakse ette, et komisjoni esimees võib igal ajal parandada otsuses kirja- ja arvutusvead ning ilmsed ebatäpsused, mis ei mõjuta otsuse sisu. Enne vigade parandamist võib komisjoni esimees ära kuulata ka pooled.

Lõikes 2 sätestatakse, et komisjoni otsusele tehakse märge otsuse parandamise kohta.

Lõikes 3 sätestatakse, et komisjoni otsuses vigade parandamise kohta sätestatud kohaldatakse vigade parandamisel ka komisjoni esimehe menetluslikus otsuses.

TKS-i §-s 59 sätestatakse otsuse avalikustamine. Komisjoni jõustunud otsus avalikustatakse TMS-i § 462 lõigetes 2–4 sätestatud tingimustel ja korras TTJA hallataval komisjoni veebilehel. Avalikustamisele ei kuulu komisjoni esimehe menetluslikud otsused (näiteks kompromissotsused). Sätte kohaselt võib komisjon avalikustatavat otsust töödelda viisil, mille tulemusel ei ole otsusest võimalik tuvastada tarbija nime, isikukoodi või sünniaega ega aadressi.

TKS-i § 60 reguleerib komisjoni otsuse järgimist.

Lõikes 1 sätestatakse, et kauplejal on otsuse järgmiseks 30 päeva alates otsuse TTJA veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast, kui otsuses ei ole määratud teist tähtaega. Seega, kui komisjon on teinud otsuse tarbija kasuks, tuleb kauplejal selle aja jooksul teavitada komisjoni otsuse täitmisest või maakohtu poole pöördumisest.

Lõikes 2 sätestatakse, et komisjoni esimees võib poolte põhjendatud taotlusel pikendada otsuse järgimiseks antud tähtaega.

Lõikes 3 nähakse ette võimalus, et kui vaidluse pool ei nõustu komisjoni otsusega, võib ta pöörduda sama tarbijavaidluse läbivaatamiseks maakohtusse. Võrreldes kehtiva seadusega täpsustatakse, et kohtusse pöördumise vorm on hagiavaldus, mitte kaebus ega vaie komisjoni otsuse peale.

Lõike 4 kohaselt on kaupleja kohustatud komisjoni teavitama otsuse täitmisest või samas asjas maakohtusse pöördumisest.

Lõigetes 5 ja 6 sätestatakse, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehel avalikustatakse nende kauplejate nimed, kes ei järgi komisjoni otsuseid. Seega on kaupleja kohustatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul komisjoni otsuse täitmisest või maakohtusse pöördumisest teavitama, sest mitteteavitamisel lisatakse kaupleja komisjoni otsuseid mittetäitvate kauplejate nimekirja (n-ö must nimekiri).

Lõikes 7 sätestatakse juhud, kui kaupleja eemaldatakse lõikes 4 kirjeldatud nimekirjast. Need juhud on:

- 1) kaupleja teavitab komisjoni peale nimekirja kandmist, et ta on tarbija kasuks tehtud otsuse siiski täitnud;
- 2) kaupleja nimekirja kandmisest on möödunud 3 aastat.

Kehtiva seaduse alusel kustutati kaupleja mustast nimekirjast siis, kui kaupleja nimekirja kandmisest on möödunud 12 kuud. Uue regulatsiooniga nähakse ette, et kaupleja kustutatakse kõnealusest nimekirjast siis, kui kaupleja on olnud mustas nimekirjas 3 aastat ning ta ei ole selle aja jooksul tarbija kasuks tehtud otsust täitnud. Muudatuste eesmärk on motiveerida kauplejaid aktiivsemalt otsuseid täitma või otsusega mittenõustumisel maakohtu poole pöörduma. Kolme aastase tähtaja määramisel on lähtutud tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) §-st 146, mille kohaselt on tehingust tulenevate nõuete aegumistähtaeg kolm aastat.

TKS-i ei täiendata üleminekusättega neile tarbijavaidlusasjadele, mille läbivaatamine on uue regulatsiooni jõustumisel juba algatatud ja mida menetletakse enne käesoleva seaduse jõustumist. TKS § 1 lg 5 sätestab, et käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (HMS) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi. HMS § 5 lg 5 sätestab, et kui haldusmenetlust reguleerivad õigusnormid muutuvad menetluse ajal, kohaldatakse menetluse alguses kehtinud õigusnorme. Oma olemuselt on komisjoni tööd reguleerivad normid haldusmenetlust reguleerivad õigusnormid ning sellest tulenevalt, kui

seadust muudetakse, kohaldatakse enne 01.03.2026 algatatud menetlustele menetluse alguses kehtinud õigusnorme.

Eelnõu § 2

reguleerib seaduse jõustumist. Eelnõu seadusena jõustumine on kavandatud 2026. aasta 1. märtsil.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on puutumuses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta (ELT L 165, 18.06.2013, lk 63–71). Eelnõus kavandatavad komisjoni menetluskorra muudatused on kooskõlas direktiivis sätestatud nõuetega vaidluste kohtuvälise lahendamise üksustele ja menetlustele.

6. Seaduse mõjud

Eelnõu eesmärk on luua lihtne ja efektiivne kohtuväline tarbijavaidluse lahendamise süsteem, muutes komisjoni kehtivat menetluskorda eesmärgiga suurendada menetlusosaliste usaldust komisjoni ja selles läbiviidava menetluse vastu, parendada menetluse kvaliteeti ning tarbijavaidluste komisjoni tulemuslikkust.

Eelnõuga kavandatavad muudatused ei ole sotsiaalsed, sh demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, mõju elu- ja looduskeskkonnale, mõju regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele. Küll aga on muudatusel mõju riigiasutuste korraldusele (kohustused riigile).

Eelnõuga kavandatav olulisem muudatus on:

1. Komisjoni esimehe ametikohtade loomine TTJA-sse.

6.1. Tarbijavaidluste komisjoni esimehe ametikoha loomine TTJA-sse

Kavandatava muudatusega luuakse praeguste TTJA-s lepingu alusel töötavate 14 komisjoni esimeeste asemel komisjoni esimehe ametikoht (eeldatavalt 3 ametikohta), mis täidetakse avaliku konkurssi alusel. Ametikohale esitatavad nõuded on kehtestatud seaduses. Kehtiva regulatsiooni alusel on ettevõtlus- ja kommunikatsiooniministri käskkirjaga kinnitatud komisjoni esimeeste nimekiri, kuhu kuulub 14 isikut, kelle tööd komisjoni esimehena tasustatakse käsunduslepingu alusel. Seega väheneb oluliselt esimeeste arv, kes tegutsevad osalise koormusega muu põhitegevuse kõrvalt. Muudatusel on positiivne mõju ka töökorralduslikult komisjoni ja TTJA infovahetusele, menetluste läbiviimise tõhususele ja komisjoni esimeeste poolsele infovahetusele menetlusosalistega.

Muudatus avaldab eelduslikult positiivset mõju komisjoni professionaalsusele, lahendite kvaliteedile ja menetluse tõhususele, läbi mille tõuseb üldine vaidluse osapoolte rahulolu menetlusega ja tarbijavaidluste lahendamisega.

Sihtrühmaks on TTJA.

6.1.1. Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Kehtiva regulatsiooni alusel makstakse komisjoni esimeestele töötasu vastavalt töötatud tundide arvule. Kuutöötasu aluseks on kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud kõrgeima palgamäära ja koefitsiendi 0,55 korrutis, mis praegu on 3664 eurot. Ühe vaidluse menetlemise eest makstav töötasu ei või ületada 170 eurot. Komisjoni esimeeste töötasudeks kulus 2023. aastal 107 571, 62 eurot.

Kui arvestada komisjoni esimehe keskmiseks põhipalgaks 3500 eurot, kulub esimeeste töötasudele 168 588 eurot aastas (koos maksudega). Muudatusega kaasnev lisakulu komisjoni esimeeste töötasudeks on ca 61 000 eurot, mis kaetakse töö ümberkorraldamisega säästetavate vahendite arvelt seoses menetluste tõhusamaks muutmisega ja menetlusaegade lühendamisega. Töötasu määra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Väheolulises osas võib mõju sihtrühmaks pidada ka ettevõtlus- ja kutseliite ning tarbijaorganisatsioone, kes nimetavad komisjoni liikmed, ning nende nimetatud isikuid.

TTJA andmetel on komisjoni liikmeid ligi 40. Menetluse suurem selgus ja komisjoni töö suurem professionaalsus avaldab sihtrühma käitumisele siiski positiivset mõju ja suuremat motivatsiooni nimetada komisjoni liikmeteks oma valdkonnas vajalike ekspertteadmiste ja kogemustega asjatundjaid, kes panustaksid komisjoni töösse, aidates suurendada komisjoni valdkondliku kompetentsi ja teha komisjonil kvaliteetsemaid otsuseid.

Kavandatava muudatuse mõju ulatus on väheoluline, avaldumise sagedus väike ja muudatusel ei ole ebasoodsaid mõjusid.

6.1.2. Muudatuse mõju tarbijatele

Komisjoni esimeeste määramine avaldab kindlasti positiivset mõju otsuse kvaliteedile, sest seadusemuudatuse jõustumisel tegutseksid komisjoni esimehed tarbijavaidluste lahendamise põhitööna, mitte muude töökohustuste kõrvalt. See omakorda suurendaks tarbijate kindlustunnet ja usaldust vaidluse kohtuvälise menetlemise vastu.

Muudatusega ei pikenda tarbijavaidluse menetlusaega komisjonis. Direktiivi kohaselt tuleb vaidlus kohtuvälises menetluses lahendada 90 päeva jooksul pärast vaidluste kohtuvälise lahendamise üksusele avalduse täieliku toimiku laekumise kuupäevast. Aastal 2023 lahendati komisjonis vaidlused keskmiselt 56 päevaga.

6.1.3. Muudatuse mõju kauplejatele

AS-i Ernst & Young poolt 2019. a läbiviidud uuringu tulemustel selgus, et suur osa kauplejaid ei ole rahul komisjoni esimeestega, sh viidati esimeeste teadmiste vähesusele teatud valdkondades. Kuivõrd muudatustega luuakse eeldatavalt 3 esimeeste ametikohta, siis võimaldab see esimeestel erinevatele valdkondadele spetsialiseerida ning see peaks eeldatavasti tõstma komisjoni lahendite kvaliteeti ning kauplejate rahulolu komisjoni poolt tehtud otsustega.

6.1.4. Muudatuse mõju kohtule

Olukorras, kus pooled komisjoni otsusega ei nõustu (ning seda ei järgi), on vaidlevatel pooltel võimalik pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse. Kuivõrd kohtusse pöördumise vormiks on hagiavaldus, mitte kaebus komisjoni otsuse peale, siis puuduvad TTJA-l andmed, kui sageli ei ole pooled komisjoni poolt tehtud otsusega rahul ning valivad võimaluse lahendada sama vaidlust kohtumenetluses. Eelduslikult väheneb kohtusse pöördumine, kuna komisjoni

esimeeste nimetamine võimaldab paremat spetsialiseerumist esimeeste vahel konkreetsetele valdkondadele ning see peaks tõstma otsuse kvaliteeti ning seega ka poolte rahulolu komisjoni poolt tehtud otsusega.

Seega jääb kohtute koormus kas samas või väheneb seoses komisjoni poolt tehtud otsuste kvaliteeditõusuga.

7. Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Eelnõus kavandatud muudatused ei mõjuta kohalikke omavalitsusi. Muudatused komisjoni menetluskorras puudutavad TTJA eelarvet, kuna komisjoni tegevuse rahastamine toimub TTJA eelarvest. Muudatuste rakendamisega kaasnevad kulud kantakse olemasoleva TTJA eelarves selleks planeeritud vahendite arvelt.

8. Rakendusaktid

Eelnõu seadusena rakendamiseks on vajalik valdkonna eest vastutava ministri määrusega kehtestada komisjoni esimeeste tasustamise määrad ning komisjoni asjaajamis- ja töökord. Määruse kavandid on lisatud seletuskirjale (lisa 1–2).

Lisaks on eelnõule lisatud juurde Majandus- ja taristuministri 20. märtsi 2020 määruse nr 5 „Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteemi põhimäärus“ muutmise kavand, millega täiendatakse määruse nr 5 sätteid, et seal oleks kajastatud tarbijavaidluste komisjoni menetluse käigus kogutav andmestik ning andmete säilitamise tähtaeg.

9. Seaduse jõustumine

Seadus on planeeritud jõustuma 2026. aasta 1. märtsil. Komisjoni liikmete nimetamine uutel alustel ja muudatused komisjoni menetluskorras eeldavad TTJA-lt mõningaid ettevalmistusi, nendeks kulub vähemalt pool aastat.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu edastatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile ja lisade 4-5 osas arvamuse avaldamiseks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile.

Seletuskirjale on lisatud eelnõu I kooskõlastusringilt saadud huvigruppide poolt tehtud ettepanekud ning arvamused (lisa 3).

Algatab Vabariigi Valitsus